

Antisosal atferd i tidlig ungdomstid

Forståelse av antisosal atferd og kjønns- og aldersforskjeller i sammenheng med denne atferden er tema for avhandlingen.

Mons Bendixen

forsvarte mandag 21. august 2006 sin avhandling *Antisocial behaviour in early adolescence: Methodological and substantive issues* for PhD-graden ved Universitetet i Bergen.

Antisosal atferd begått av ungdom i form av tyveri, hærverk, svindel og vold er en stor utfordring for de fleste vestlige samfunn, Norge inkludert. Vår forståelse av hva som er årsakene til antisosal atferd og hvordan denne utvikles er nært knyttet til hvor godt grunnarbeid vi gjør når vi operasjonaliserer og etablerer mål på denne typen atferd.

Avhandlingen tar opp spørsmål om hvordan antisosal atferd skal forstås og måles i utvalg av yngre respondenter, og hvor store kjønns- og aldersforskjeller det er blant yngre ungdom. Den belyser også spørsmål knyttet til stabilitet og endring av antisosal atferd i ungdomstiden med spesiell vekt på ungdommer som går inn og ut av antisosiale gjenger. Doktorgraden baserer seg på data fra professor Dan Olweus sitt longitudinelle forskningsprogram «Skolen som kontekst for sosial utvikling» hvor nær 2500 elever i Bergenskolen er fulgt over en periode på to år (1983–1985).

Et nytt måleinstrument er utviklet for å måle selvrapportert antisosal involvering hos respondenter i alderen 10–16 år. Instrumentet måler et bredt spekter lov- og normbrytende handlinger som tyveri, innbrudd, vandalisme, skoleskulking og opposisjon til lærere, vold og rusmiddelbruk. Resultatene viser at de ulike indeksene er gode mål på antisosal involvering blant yngre ungdom. Involvering i ulike former for antisosal atferd synes å være sterkere for gutter enn for jenter og øker markant i de tidlige ungdomsårene for begge kjønn. Individuelle forskjeller i antisosal involvering holder seg relativt stabile innenfor en tidsperiode på to år.

Analyser av ungdom med tilhørighet til antisosiale gjenger viser at disse ungdommenes antisosiale og voldelige atferd øker betydelig i perioder hvor de blir gjengmedlemmer. I perioder

hvor de går ut av gjengen, synker den antisosiale og voldelige atferden tilsvarende. Sammenlignet med ungdommer som ikke rapporterer noen form for gjengtilhørighet, viser resultatene at gjengungdommer er klart mer antisosiale også i perioden før de blir aktive gjengmedlemmer.

mons.bendixen@svt.ntnu.no